

INFORMATION OM "TOPICAL STEROID WITHDRAWAL SYNDROME", "TOPICAL STEROID ADDICTION" OCH "RED SKIN SYNDROME"

Under senare år har "topical steroid withdrawal", "topical steroid addiction" och "red skin syndrome" fått allt större uppmärksamhet bland personer med atopiskt eksem (atopisk dermatit), inte minst i sociala medier. En etablerad och enhetlig definition av dessa begrepp saknas. Begreppet "red skin syndrome" bör undvikas då det kan avse erythrodermi, där huden över hela kroppen är rodnad, ett allvarligt tillstånd som kan ha olika orsaker.

Kortison har sedan 1950-talet använts för utvärtes behandling av olika former av inflammation i huden, såsom eksem och psoriasis. Kortison för utvärtes bruk finns i form av ett stort antal sinsemellan olika substanser med olika styrkor och i olika beredningsformer (lösningar, kutana emulsioner/lotioner, krämer och salvor). Styrkan indelas i fyra grupper: svag (grupp 1), medelstark (grupp 2), stark (grupp 3) och extra stark (grupp 4). De svaga kan köpas receptfritt, medan övriga kräver recept. Vilken styrka som bör användas beror på vilken hudsjukdom som ska behandlas, hur svår den är, var den sitter, samt personens ålder. Risken för biverkningar ökar med preparatets styrka. Använt på rätt sätt gör utvärtes kortison stor nytta vid eksem. Biverkningar kan dock uppstå. Det är därför viktigt att få en individuell behandlingsplan med information och praktisk vägledning om hur dessa läkemedel ska användas. Många hudkliniker erbjuder sådan utbildning av patienter och deras anhöriga.

Det finns webbsidor som publicerar missvisande information om atopiskt eksem (1), t.ex. att utvärtes kortison, mjukgörare eller vacciner är orsaken till detta eksem. Andra kan erbjuda alternativa behandlingar som saknar vetenskaplig grund. Även YouTube-klipp och sökresultat på Google kan innehålla felaktigheter. Detta kan skapa osäkerhet, tvivel och misstroende mot hälso- och sjukvården. Tyvärr har spridningen av missledande eller dåligt underbyggd medicinsk information ökat, så pass att internationella vetenskapliga konferenser hålls för att diskutera detta problem.

Forskningsrapporter om "topical steroid withdrawal syndrome" och "topical steroid addiction", publicerade i internationella vetenskapliga tidskrifter (2, 3), har utmynnat i följande slutsatser:

- De flesta rapporterna rör vuxna kvinnor (mer än 80%), och sällan barn.
- Ansiktet och underlivet är de ställen som oftast drabbas (99%).
- Rodnad hud är det typiska fyndet (hos mer än 90%), särskilt när man slutar med utvärtes kortison. Därutöver ses ibland svullnad, knotttror och/eller varblåsor.
- En brännande eller stickande känsla i utslagen är vanlig.
- En överväldigande majoritet har under lång tid, ofta år, regelbundet använt medelstarka eller starkare kortisonpreparat på de drabbade områdena. Preparaten har ofta använts av kosmetiska skäl och inte på grund av eksem.

Den som har ovanstående sjukdomsbild eller som misstänker sig ha "topical steroid withdrawal syndrome"/"topical steroid addiction" bör utredas hos hudläkare med särskilt intresse för denna problematik. Flera orsaker kan komplicera och ligga bakom och måste därför uteslutas, exempelvis:

- Hudsjukdomarna rosacea, perioral dermatit och akne.
- Kontaktallergi, t. ex. utlöst av ämnen i hudvårdsprodukter inklusive mjukgörande medel och utvärtes kortison.
- Atopiskt eksem som inte är under kontroll/inte erbjudits tillräckligt effektiv behandling.

Referenser

1. O'Connor C, Murphy M. Scratching the surface: a review of online misinformation and conspiracy theories in atopic dermatitis. *Clin Exp Dermatol*. 2021. doi:10.1111/ced.14679.
2. Hajar T, Leshem YA, Hanifin JM, Nedorost ST, Lio PA, Paller AS, et al. A systematic review of topical corticosteroid withdrawal ("steroid addiction") in patients with atopic dermatitis and other dermatoses. *J Am Acad Dermatol*. 2015;72(3):541-9 e2.
3. Hwang J, Lio PA. Topical corticosteroid withdrawal ('steroid addiction'): an update of a systematic review. *J Dermatolog Treat*. 2021:1-6.